

UNIVERSUL LITERAR

Regele Carol I pe patul de moarte

Din viața militară a Regelui Carol

În perioada de 18 de ani de la 1866 la 1914, numele de Carol I umple istoria noastră militară, prin organizația ce se dă armatei și prin glorioșul război din 1877-78 și campania din 1913, în care armata română culege laurii victoriei pe câmpiile Bulgariei. Azi e un fapt mândru și pios a arunca o privire retrospectivă asupra activității militare a defunctului Rege, activitate care deși cunoscută, va fi însă recitită cu interes de toți românii.

După pericla zăbucumată dela sfârșitul domniei lui Cuza-Vodă situația internă și mai ales externă a țării era așa de întunecată, că primirea tronului României de către A. S. Regală Principele Carol de Hohenzollern putea fi privită ca un act de mare îndrăzneală și bărbăție personală.

Trecutul țării noastre, mai ales militar, a fost glorios; modest însă și umil era în 1866, mai ales față de aspirațiile înalte și patriotice ale noului Domnitor.

Domnitorul se pune pe lucru, după propria Sa expresiune „cu arderea tineretii, aprinzându-și lampa veșterii”.

Sub impulsivitatea Sa din luna Martie, guvernul prezintă Camerilor un proiect de lege relativ la organizarea armatei, ridicând armata permanentă la 20.000 oameni, fixând pentru miliții cifra de 20.000 și pentru gloate cea de 50.000.

Pentru a controla și menține în armată vederile și activitatea Sa, necesarul Domnitor întreprinde multe și continue reviste, inspecțiuni, manevre, etc. Astfel în Octombrie 1865 Domnitorul lucrează singur temele manevrelor, urmează mișcările trupelor și pentru a le da o nouă probă de interesul ce le poartă și de bărbăția ce se cere de la toți șefii ierarhici, bivouachează în fie care noapte în mijlocul trupelor sale, ducând astfel, aceeași viață oboșitoare și plină de privațiuni, ca cel din urmă dintre soldații Săi.

Un detaliu caracteristic privitor la vederile Domnitorului asupra drepturilor Sale de șef al armatei și al îndatoririlor limitate ce incumbă ministrul de război, e că chiar în 1867, în urma manevrelor de toamnă, Domnitorul înaintează un număr de ofițeri, contra voinței ministrului de război, iar în 1868, hotărăște numirea unui civil în capul departamentului de război, fiind, după propria Sa expresiune, să dovedească că funcția ministrului nu poate fi confundată cu dreptul primordial al Soveranului de cap suprem al armatei.

Astfel era, în ajunul războiului din 1877-78, instrumentul de război făurit de unul din cei mai mari Domnitori ai țării noastre, cu care avea să eucerească libertatea României pe câmpiile Bulgariei și să se creeze regatul român.

Sarcina de organizator și de instructor pe care și-o luase Domnitorul, deși grea și spinoasă prin ea însăși, s'a putut însă îndeplini cu înlesnire, căci Soveranul fiind și șeful armatei putea să realizeze, după voia Sa, proiectele ce concepeuse pentru pregătirea oștii naționale.

În conducerea, ca general de căpetenie, a armatei ruso-române de la Plevna, activitatea Sa de șef al abii a fost de multe ori zădărnicită prin golițiile de care era cuprins comandamentul rus și mai ales prin incapacitatea de care au dat atâtea probe mulți din generalii ruși.

De la începutul conflictului ruso-român, după cum se știe, Domnitorul român neliniștit de urmările acestei neînțelegeri, își pregătește armata pentru război, studind personal toate măsurile privitoare la mobilizarea armatei și la aprovizionarea acesteia de muniții de care se simțea atâtea lipsă.

Pentru cei ce au citit memoriile M. S. Regelui și au văzut în ele munca Sa fără preget și chibzuitole Sale prevederi, se explică cum armata română de operație, care și-a dublat în momentul mobilizării toate unitățile sale, s'a putut prezenta pe câmpul de bătăe cu o unitate și o omogenitate ce a fost admirată de toți ofițerii străini cari au luat parte la războiul din 1877-78.

Ar fi prea lung să expunem aici negociațiunile încordate ce s'au urmat între guvernul rus și român cu privire la cooperarea armatei române. Orgoliul rus, încă odată, întunecase dreapta judecată a conducătorilor săi. Nota lui Nelidoff din 19 Mai 1877, va rămâne neștearsă în mintea românilor „Rusia n'are nevoie de concursul armatei române. Forțele ce-a pus în mișcare sunt mai mult ca suficiente pentru a atinge scopul ce împăratul și-a propus începând războiul actual”.

Regele Carol la Poradin

Domnitorul României, care avea o idee precisă de insuficiența forțelor ruse, adoptă măsura abiliă de a adăsta desfășurarea evenimentelor. Acest mod de a procedea era foarte lăbaci și din punctul de vedere politic și militar, căci ne permitea să intervinem după o serie de înfrângeri, ceea ce mărea valoarea ajutorului nostru, și apoi puteam pune condițiuni politice privitoare la acțiunea și comandamentul armatei române, ceea ce nu era inutil față de reaua credință vădită a rușilor.

Dela începutul cooperării ruso-române superioritatea militară a Domnitorului nostru s'a arătat în mod vădit: Luând comanda armatei de Vest întărită prin contingentul român, Domnitorul dispuse ca armata noastră să ia poziție pe malul stâng al Vidului, călare, pe drumul Plevna-Orhanlia-Sofia, de unde Osman aștepta și primea ajutoare. Urmările acestei îndrăznețe măsurii strategice n'au fost pricepute măcar de comandamentul rus, care punând înainte considerațiuni de greutate de aprovizionare și de legătură tactică, a forțat mâna Domnitorului, făcându-l să consimtă la dispozitivul stângaci d'a înconjură Plevna, numai după malul drept al Vidului și a o lăsa deschisă spre Orhanlia, adică spre centrul sale de aprovizionare. Urmările acestei greșeli se cunosc îndestul, ele au costat pe ruso-românii mult sânge și au întârziat căderea Plevnei cu încă două luni.

Această greșală nu era însă singura ce a comis comandamentul rus. Domnitorul României, care avusese ocaziunea să aprecieze la asediul Dupolului, puterea omorătoare a fortificațiilor ce sunt apărute de un foc

viu, s'a opus la atacul de la 30 August. Răspunderea întreagă a acestei nenorocite bătălii revine comandamentului rus și în special marelui duce Nicolae, care a impus-o.

În afară de calitățile Sale de mare general, ar fi de istorisit multe incidente de eroisă personal în timpul acestei campanii; unul din cele mai caracteristice e următorul: A doua zi după luarea Plevnei, câmpia din jurul orașului, în lungul șoselei până la Vidin, era plină de soldați turci, cari nu fuseseră încă dezarmați. După todeumul ce s'a celebrat în Plevna, împăratul făgăduise să se ducă să treacă în revistă trupele generalului Ganetzki, după malul stâng al Vidului. În ultimul moment intențiunile împăratului sunt schimbate, iar Domnitorul nostru ia asupra Sa să străbată tabăra turcească, ca să mulțumească trupelor lui Ganetzki, prin mijlocul acestui furnicar de oamneni fanatici, unde un accident se putea lesne produce.

Din scurta expunere a victiei și activității militare a M. S. Regelui Carol I, se poate aprecia marile sale calități de organizator, cari i-au per-

REGELE CAROL

despre limba română

Cuvântarea rostită în ședința Academiei de la 1 Aprilie 1905

„La temelie acestui templu se afla limba, această dănoasă limbă românească, care mi-a devenit îndoit de scumpă din ziua când am auzit-o răsunând pe buzele neuitatei mele copile și de când, spre marea mea mângâiere, urmașii mei o grăesc în jurul meu.

Mănat de această simțire, am propus Academiei, acum 21 ani, întocmirea dicționarului „Etymologicum magnum Romaniae”, având mai ales în vedere culegerea și păstrarea acestor cuvinte vechi cari, deși obârșia lor este slavonă, grecească sau turcească, alcătuiesc originalitatea și bogăția limbii.

Dorința mea era ca Academia să scape aceste odoare amenințate și cădea în uitare, redându-le locul la care au drept și să pue o stavilă la acest val de nepăsare pentru graiul bătrânesc, stărpind tot deodată burienile neologismului, care înăbușe limba strămoșească. Limbile își au în adevăr viața lor proprie, care se dezvoltă după niște reguli statornice, însă înrăurirea scriitorilor de frunte și a Academiei asupra acestei dezvoltări este de asemenea netăgăduită.

De ce să ne ferim de aceste locuțiuni vechi cu obârșie așa de curată ca aceea a liturghiei și a letopisțiilor țării, și cari nici măcar arhaisme nu sunt, de oarece le întâlnim în limba bisericii și a poporului? Mult mai de temut sunt aceste neologisme sterpe, cu formă și înțeles poci, cari nu aduc nici o idee nouă, ci izgonesc numai cuvinte cu adevărat românești spre a le înlocui cu altele străine, ca spre pildă, avansare în loc de înaintare, voiaj în loc de călătorie.

Aceste parazite răutăcioase sunt miș, numărul lor crește pe zi ce merge, și sfârșitul va fi schilodirea limbii. Strecurarea lor o datorim în mare parte victiei politice, obiceiurilor apusene și educațiunii copiilor în străinătate. Aceste înrăuriri n'au fost totdeauna nenorocite, nu numai asupra limbii ci și asupra moravurilor, cari au pierdut poate mai mult de cât au câștigat. Urmarea cea mai de plâns, a acestei greșite îndrumări este șantul ce se sapă între limba claselor culte și neprihănită limbă a poporului. Despărțenia aceasta trebuie dar cu orice preț preîntâmpnată ca o primejdie pentru neamul românesc, a cărui unitate se întemeiază pe legea și limba sa”.

UN TRIST AMURG!...

Ce trist mi pare-acest amurg de toamnă!

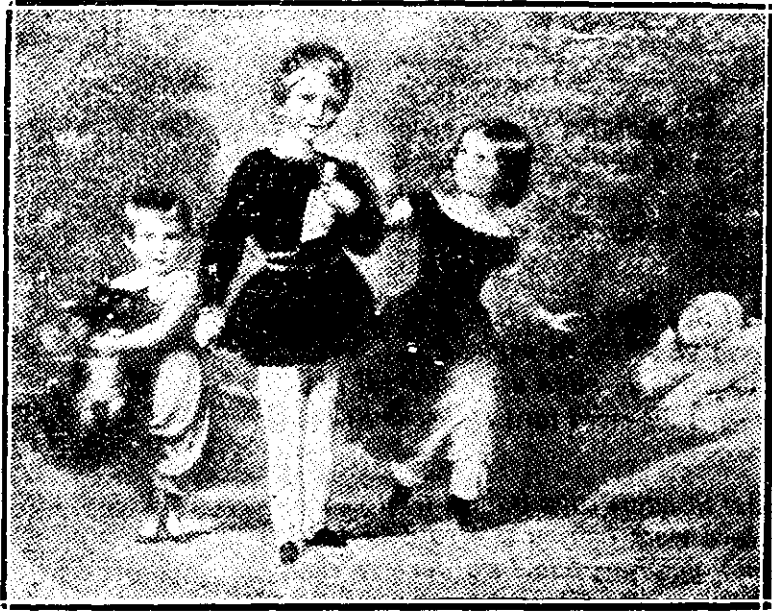
Cad frunzele uscate pe cărare
Și 'n stinsa șoapta lor se sbate —
doamnă —
Suspina unui suflet care moare!

Ci astăzi dorul nu mă mai îndeamnă
Să te cuprind în lungă mbrășișare;—
Iubirea 'n pieptul meu nu-și mai
încamnă
A sa cercască, dulce sărutare!

A fost un vis frumos de-odinioară.
Un vis frumos ce-a fost menit să
moară!
De ce ne-am întreba cine-i de vină!

Imi caut pacca, liniștea deplină
Pe care lângă tine n'am aflat-o...
O, uită-mă de-acuma, adorată!

C. Niculescu Novaci.

Regele Carol ca copil

Regele Carol ca școiar

Pentru cei tineri

La paginile cernite ale istoriei naționale, s'a mai adăugat încă una: moartea Regelui Carol.

Această pagină este desigur și cea mai dureroasă, cu cât Regele era pentru țara noastră, un simbol al integrității caracterului și al disciplinei morale.

După sfâșierile interne, după cecizarea deșertăciunilor tuturor celor cu răspundere, după patima largă și răspândită în convulsii asfixiante pentru poporul, care credea în toate făgăduelile și ierta toate înșelăciunile, după zile de crâncenă deprinare și alte de eflorescența nădejilor celor mai senine, apusul simplu, liniștit și sobru al Regelui, apare ca un fapt merit să trezească o generație de oameni, la realitatea cea mai limpede.

Dacă Regele n'ar fi fost decât omul cu cea mai îngrijită disciplină sufletească; dacă n'ar fi fost decât voința hotărâtă, care știe să discearnă realul de imaginar, posibilul de ideal, — și tot ar fi fost de ajuns ca Regele unei jumătăți de veac să imprime în mersul lucrărilor, o direcție de cel puțin altă jumătate de veac.

Dacă Regele n'ar fi fost și un îndrumător, ci numai un veghetor și atunci desigur ar fi fost figura cea mai aleasă a unei națiuni, bănuțită de suspiciuni, acuzări și invidii.

Dar Regele a fost un mare îndrumător al educației caracterului și al învătăturii severe pentru tinerețea română.

Orî de câte ori s'a adresat celor tineri, totdeauna le-a propovădit: cultul energiei. Și el cel dintâiu le dădea această dovadă, făcând ca nici o zi să nu fie pierdută, — căci în fiecare își însemna o faptă cu adevărat răsunet în interesul țării.

Regele Carol a făcut zestrea cea mare de știință, artă și literatură, care împedebeste fundația universitară și prin aceasta a înălțat cea mai de seamă dintre faptele, pe care un îndrumător conștient de ziua de mîine, putea s'o facă.

Ce alt îl trebuie oare tinerimii, de cât munca temeinică între vrafal de cărți, de unde să culeagă ea și albinele toată flora cugetării omenești? Și cum altfel își poate împodobi sufletul tinerețea infometată de frumos, de cât pătrunzând toată taina marilor inspirații, care au înălțat sensul lumii și vieții în direcția succerărilor numai pentru frumos și numai în serviciul progresului? Regele Carol a fost părintele bun, care a știut să dea acestui tineret tot ceea ce-i trebuia, ca mîine, când soarta îl va chema să fie călăuză altei generații, să-i poată fi pe deplin învătătură idealist.

Regele Carol a mai fost îndrumător și pe alte tărâmuri: a fost omul, care iubia trecutul, îl iubia pentru drama întunecată a eroilor și faptelor lor, — care-i slujeau la lumina-rea făgașelor de viitor; îl iubia pentru cinstea și curătenia sufletească a celor de altă dată.

Și regele Carol adora limba veche românească. Lucrările lui sunt o pozoabă de stil simplu și vibrător, în care tremură sufletul lui Ion Neculcea și Miron Costin.

Iar acum, când moartea l'a înfăsurat în giulgiul tăcerii, tinerilor veșnic entuziaști și recunoscători le rămâne o datorie de implinit. O datorie însă este adesea ori o jertfă, — este încălcarea sentimentelor personale pentru un scop generalizat în folosul celor mulți și obidiți. Și această jertfă, tinerețea noastră care trebuie să creadă în vigoarea conștiinței ei, este totuși ușor de implinit. *Să se pătrundă de viața adînc severă a Celui, care nu s'a gândit de cît la binele României de mîine.*

B. Cecropide

România în doliu

Cine deschide puțin paginile istoriei noastre din ultimele cinci decenii, poate privi sigur în urma anilor ca de pe vârful unui munte uriaș. Pe acest pic, ridicat pe o stîncă lapidară, e un semnal de foc care luminează puternic în noaptea trecutului nostru istoric. Acest puternic semnal de lumină ne arată în zarea anilor apuși. Neatîrnarea țării cucerită pe câmpurile Bulgariei, înflorirea economică a Regatului și înălțarea artistică, intelectuală a țării noastre nu numai în ochii noștri, dar în fața întregii străinătăți.

Sub domnia Regelui Carol, edificiul măreț și înălțat tuturor ramurilor de înaintare națională. Alături de măndrele bulvardo pe care se ridică impunătoare palatele industriei și comerțului românece, strălucesc bogățiile sufletești ale românilor în bibliotecile, Universitățile și Academia românoasă.

O viață cumpătată și mare de nobile griji a făcut să înflorească la olaltă Armata și Justiția țării, așezămîntele ei filantropice și culturale, sprijinirea românilor sub toate raporturile, pe calea care duce la civilizație și progres.

Regele, primul nostru Rege a adăugat cea mai strălucitoare perlă la stema nestimată a voievozilor noștri de demult.

Legat sufleteste de pămîntul patriei noastre din care și-a creat a doua Patrie a Sa, El a pus un umăr de altele la înălțarea edificiului nostru național.

Testamentul Său, un monument de grație bătrănească și înțelept, ne amintește rechinile Cronici și stă mărturie reală a izvoarelor din care a sorbit sufletul Său de Rege roua binefăcătoare a virtuților strămoșești.

În acest testament admirabil cumpănit, stă dovada grijei pe care Regele Carol a purtat-o întregii Societăți românești.

Academia, Universitatea, Oștirea, ca și cei săraci din țara noastră — asupra tuturor s'a arătat ochiul prevăzător al Regelui care a apus.

Celestia sa artistică a fost dăruită tot țării împreună cu așezămîntele de binefacere ce se vor ercia după moartea dar prin voința Sa.

Dacă, dintre cei cari s'au slins acum 48 ani, s'ar ridica unul la viață din nou, ca prin minune, ar rămîne uimit de ce a lăsat în urmă-i față de ce i-ar fi dat să vadă acum.

Da, noi cari trăim zi cu zi progiosele ce se fac sub ochii noștri, noi nu putem prețui în deajuns aceia ce se întîmplă în zilele noastre și mai ales aceia ce fatal a trebuit să se întîmple în zilele din urmă.

Suntem astăzi o țară binecuvînta-

tă în lăuntru, respectată de toți în afară și temută chiar de vecini; ne sprijinim viitorul pe o coroană de oțel și pornim cu încredere în lămurirea acestui viitor.

Zăbranicul de jale încăluc astăzi „Coroana României”, dar zilele de reculegere vor veni și atunci, din izvoarele celor 48 ani de înțeleaptă domnie, vom sorbi roua întăritoare a faptelor noastre de mîine.

Amintirea strălucitelor fapte și virtuți ale celui dinlăi Rege al României, ne va sta pildă și îndemna la zidirea înainte a edificiului românesc.

Și dacă acest edificiu ne-a fost lăsat măreț și impunător, grija noastră trebuie să fie ca să-l înălțăm și mai mult, să-l facem adăpost al tuturor de aceiași lege și de aceiași grație.

Vom face aceasta „prin noi înșine” — așa cum vorbit-a Regele Carol — cumpătați în viața noastră de toate zilele, sârguitori în munca noastră spre mai bine, încrezători în izvoarele de energie ale geniului nostru național.

Sădind în sufletele noastre floarea amintirilor despre acela care a fost un drept călăuzitor al destinului nostru, în însăși faptele noastre va străluci recunoștința pe care o datorim Marelui nostru Rege și celui mai înțelept dintre noi.

Sobru și cumpătat, încărcat de glorie și de virtuți, plin de dragoste pentru țara și poporul Său, harnic până în clipele sale din urmă, înțelept în toate împrejurările lungi sale domnii — așa a fost Regele Carol I!

Să luăm lumină din lumina faptelor lui și să pornim prin amintirea lui spre calea care ne va duce neamul la limanul adevărului ce îi s'a preursit în curtea neamurilor de pe pămînt.

În cele mai grele împrejurări ale neamului s'a săvârșit din viață Măritul nostru Rege Carol I. Realitatea crudă în fața căreia ne-a pus fatalitatea, cu grea o rom putea începe noi cei de astăzi. Istoria singură, dreaptă și nepărtinitoare, va lămurii adevărul limpede și puternic al tristelor și marilor zile de azi.

Înșurirea faptelor însă ne poate duce pe calea cea dreaptă și tot ea ne va face să înțelegem, la lumina faptelor de doliu, ceea ce moartea singură desvâluc omului din nepătrunsele taine ale firii. Numai astfel se explică pentru ce astăzi, după adormirea Lui, Regele Carol apare luminos chiar în ochii adversarilor Săi de până azi. Moartea Regelui a luminat toate sufletele care acum înțeleg și recunosc, admiră și îndreptătesc opera celor 48 de ani de rodnică și înțeleaptă domnie, rodnică în fapte vitejești și în sublimele virtuți ale păcii.

Leontin Iliescu

Domnitorul Carol I in 1866

Regele Carol I în 1877

Convorbiri astronomice

MIRA CETI

Poezii și scriitorii se inspiră deseori cugetând la minunățiile boltei cerești. Păcat că nu toți le cunosc, ci știu doar numai din auzite. Am văzut într-unele poezii apărute de curând vorbindu-se de Aldebaran, Rigel, Sirius, de constelații ca Săgetătorul, Orion, etc., ba și de planete. Atât numai că le confundă unele cu altele.

Unul ne spune că a văzut Săgetătorul învârtindu-se spre nord, altul râde de Parizienii înspăimântați, cari zilele trecute luau pe Marte drept aeroplan german... Parizienii putând și ei să-l ia în răs. căci Marte nu e vizibil acum, iar planeta în chestiune fiind Jupiter...

Sunt frumoase numele cerești, nume arabe ca Altair, Alcor, Fomalhaut, nume latinesci ca Regulus, nume inventate ca Rötanev (Venator), nume curioase ca Minalaiava. Mira Ceti e latinește sadea și înseamnă „minunata Balenei”, adică a constelațiunii Balenei.

E o stea ce are un adevărat roman, e una dintre cele mai interesante stele variabile, adică dintre stelele care își schimbă strălucirea. Când se luptă în strălucire cu frumoasele stele ale Carului mare, când nu se mai vede decât numai cu binocul, sau cu luneta.

La început a fost văzută din întâmplare la un maximum al ei, a fost catalogată ca o stea obișnuită și trecută și în atlaze. Mult nu i-a tinut strălucirea și astronomii de pe timpul acela au pierdut-o.

Azi se știe că și schimbă strălucirea și e urmărită în toate fazele ei, o vezi în vreo 331 de zile, după ce a ajuns la maximum de strălucire, cum încep să descrească, dela mărimea 2, scade la mărimea 3, 4, 5, până la mărimea 9, când nu o mai vezi decât cu un binoclu prea bun, sau cu o lunetă.

E deș ușor să preciezi mai dinainte maximum și minimum al ei, dar pericolul e cam schimbătoare și ea.

Nu trec totdeauna just 331 zile între un maxim și alt maxim. Așa de pildă, în 1914, maximum a căzut la 17 Martie stil nou. Dar în aceea lună nu putea fi observată și tot așa în 1915, la 11 Februarie stil nou. În 1916 însă Mira Ceti va putea fi observată la maximum, care va cădea

la 8 Ianuarie stil nou; în 1917 va putea fi bine observată.

Minimum de strălucire, după calcul, trebuia să aibă loc anul acesta la 7 Octombrie stil nou, dar timpul cel urât nu a fost deloc favorabil observațiilor. La 11 Octombrie stil nou am căutat-o la locul ei obișnuit, înconjura de patru stelute ce sunt cuminte, căci ele nu și schimbă lumina. Un binoclu cu prisme care mărea de opt ori mi-a arătat-o numai decât. Deși aproape de minimum, era mai strălucitoare ca de obicei, în loc să fie de mărimea 9, era de mărimea 8. Acum o păzesc în fiecare noapte senină așteptând să-i crească strălucirea. Și i va crește. Mira nu dă greș în privința aceasta. De aproape 300 de ani joacă ea rolul de variabilă.

Ce o face să și stingă astfel lumina și iarăși să o aprindă. Noi știm bine, că și Mira e un soare ca toți soarii ce populează universul.

Știm că unele stele își schimbă strălucirea în câteva ore, sau zile, dar avem dovada evidentă, că în acest caz, e vorba de un soare mai puțin luminos, care se învârteste în jurul celui principal. Variațiunile de lumină se produc la anumite perioade foarte exacte, ce se calculează cu ani de zile mai înainte, până la minută. Variația Mirei nu are însă această regularitate, nu poate fi vorba deci de un soare-satelit mai puțin luminos, care trecând între Mira și noi, să o eclipseze pentru câteva ceasuri.

S-au dat nenumărate alte explicații și între altele e și aceea, că Mira Ceti e un soare bătrân, mult mai bătrân decât soarele nostru și după cum soarele, din 11 în 11 ani are mai multe pete, tot așa și Mira Ceti, numai că petele ei sunt mai numeroase și așa de întinse, în cât isbutese să reducă de tot strălucirea astrului. Zöllner a emis ipoteza aceasta, care a fost reluată în zilele noastre.

Explicarea nu e încă sigură, sigur însă e faptul variațiunii și nu cumose nimic mai interesant ca palpațiunile acestui soare îndepărtat, care dela colosala depărtare la care se află, ne trimete chiar la minimum strălucirei ei, raze ce ne mai dovedesc încă existența acestui soare.

În 1907, dacă nu mă înșală memoria, ajunsese aproape ca una din stelele Carului mare, dar de atunci

S'a stins bătrânul Rege!

*S'a stins bătrânul Rege, eroul înțelept
Furtună nu mai urlă în peptu-l de granit;
Se odihnește-acuma cu brațele pe piept,
De mult n'auv sârmanul un somn mai liniștit.*

*Splendida epopee a vieții sale 'ntregi
Istoria va scri-o în paginile ei
Și va servi de pildă urmașilor săi regi
Ca să-și iubească țara cu nechintit temel.*

*A dat în lături cupa întinsă tinereții,
În care viața toamnă și cere doar plăceri;
Senin, puternic, falnic s'a devotat vieții
Care-i punea pe frunte cununa de dureri.*

*Cu brațul său puternic a sprijinit o țară,
Dând tuturor pace, el pace n'a avut;
Plăcerile 'n vârtejuri vreodată nu-l țurară
Și-a fost al țării noastre cel mai puternic scui.*

*O! Regele acesta atât de bun și mare
De câte ori în țara-i fu socotit strein?
Cum a purtat la buze cu cinste și onoare
Regala cupă'n care i se turna venin.*

*Și-atunci când cugetarea-i adânc îndurerată
N'ar fi 'ntruntat povara atâtor vijelii
Cu vorba și cu fapta soția-i devotată
I-a dat puterea sfântă a sfintei energii.*

*Priviți în urma voastră Români, vedeți cu toții:
Ce fuse țara noastră acum cincizeci de ani?
Și plângeți căci acuma s'a stins lumina tortii
Sub cari noi crescurem cu forțe de titani.*

*Rugați-vă și plângeți. Istoria ne spune
Că regi cum tu al nostru arare se gădesc;
Plecați-vă genuchii în sfântă rugăciune,
Căci el și mort păzi-va ogorul românesc.*

*De și-am greșit vreodată, tu rege bun ne iartă;
Pedeapsă-avem destulă acum când te-am pierdut
Tu ce de mult trecuseși a nemuririi poartă,
Ii iartă pe aceia ce nu te-au cunoscut.*

*Dormi liniștit, sfânt Rege! Pe noi însă ne doare
Că după lunga-ți trudă n'a fost să-ți fie dat
Ca tu întâiul Rege, în România mare,
Tot tu să porți întâiul coroana de 'mpărat.*

D. Vasilescu-Portos

încoa, nici un maximum nu i-a mai fost așa de strălucitor; bine înțeles din cele care au putut fi observate.

Și sunt nenumărate asemenea astre curioase; totul e să știi să le găsești. Contemplarea și studiul lor te fac să uiți toate necazurile omenești. În tăcerea splendidă a nopții, privind cerul, poți să-ți dai bine socoteală, că însemnătatea, nu a individului, ci a omenirii întregi, nu are nici o valoare față de infinitul în care plutesc astrele cele nenumărate. În jurul unui asemenea astru se învârteste liliptanul glob ce ne poartă, stea pentru cei din apropierea noastră planetară, dar nevăzută dela mai mari depărtări. Văzut de departe, din Mira Ceti de

pildă, soarele e și el o stelută, pierdută în constelația Fecioarei. În acel punct luminos sunt concentrate toate mărețele planete ca Jupiter, Saturn, etc., și se află și Pământul, cu miliardul lui și jumătate de ființe omenești, cu orașele lor, cumunții lor, cu dreadnought-urile și tunurile de 42 cm., cu genul și prostia lor, cu miliardarii și săracii lor, cu patimii cu tot.

E umilitor pentru trufia noastră poate, dar dacă pe o planetă din jurul soarelui Mira Ceti ar exista în prezent o omenire, nici prin gând nu i-ar trece, că în punctul stelar al soarelui nostru, se află concentrate atâtea bucurii și atâtea dureri.

Victor Anestin.

Domnitorul Carol cu Doamna Elisabeta și Principesa Maria, fiica Suveranului

Muscăli și nemții cu coadă

de I. DRAGOSLAV

Eram ca de șapte ani începu să povestescă coana Sita Filipeanu, gazda mea, un picuț de copilă și stam la Călărași. Părinții mei, Dumnezeu să-i ierte, țineau cărciuma și cantina în oraș. Anu într-o zi, așa numai ce auzirăm că vin muscăli. Ti-i, ce zor, au și început bejenile; care cu cât au putut. Dar părinții mei ce s-au gândit și și-au zis:

„Noi să rămânem aici. Ce-au să ne facă”.

S'am rămas, ș'a rămas multă lume, de la care nu aveam ce cere muscăli.

Nu știu, altul i-o fi așteptat să vie ori ba, dar eu, mîine de copil, nu visam de cît muscăli și zilnic eșeam la bariera orașului să-i văd de vin ori ba. Vroiam să-i văd și cî cum is.

Da n'am așteptat mult, și într-o zi, nemaî că auzii de la niște oameni din cărciumă, că rușii sunt aproape de țarg.

Atunci, cu un verișor al meu, ce ne sfătuirăm să le ieșim înainte și să-i vedem cum vin. Și am eșit din oraș.

În adevăr am și auzit muzicii și tobe și gearne. Și părea că dacă ne-am duce mai încolo, îi vedem. Și tot ne-am dus, ne-am dus, ca din șoseaua Vitanului din București la biserică Sf. Viteri.

Timpul era bun, uscat, nu ne sinchiseam, când numai ce-i văzurăm pe șosea, veneau care pe jos, care căruțe, cu baionetele și săbiile și sulitele la soare scilpind ca sticla, și mulți, Doamne!

Da mie nu mi-a fost frică, nici vărului și stam așa de-a minunea să-i vedem. Dar de ce veneau nu știam, nu prea înțelesesem bine.

Întâi veneau cazacii cu spăngi lungi și cu căciuli cât niște banițe în cap, apoi, pușcașii, cum le zice: „Fanterie”, și după ei „Antilerii” și mai la urmă căruțe, și căruțe ca lumea, cu ruși și muscăloaice, care cu ce gândise să înlesnească oastea cu de-ale gurei.

În fruntea lor mergeau colonel, căpitanii, maiorii, mai marii ostilor, care cum au ajuns în dreptul nostru, s-au oprit. Și unu dinăștia mari, un general se vede, un om ca de 45 de ani mă chemă și s'a aplecat și m'a apucat pe mine de mână și m'a tras la el, pe cal și a început să-mi vorbească în limba

lui, și să mă netezească și să mă pupe. Apoi a ridicat pe verișorul meu și ne ținea cu o mână pe unul și cu o mână pe altul și ne săruta.

Apoi, băgând mâna în buzunar, a scos o rublă și mi-a dat-o mie și una lui vărul meu, după care, a chemat un soldat, tot călăreț și nu știu ce i-a spus pe rusește arătându-ne și ne-a dat jos, și ne-a depărtat de marginea șoselei iar generalul acela cine o fi fost, a trecut înainte cu toți al lui, rămânând noi cu călărețul. Da noi nu ne-am temut, ba rublele așa ne-a bucurat că veșnic ne uitam când la ele când unul în ochii altuia plin de mulțumire.

Și am stat vreo trei ceasuri cu călărețul până a trecut ostirea, iar cum au venit căruțele, călărețul ne aruncă în una din ele, unde erau niște ruși și vreo două rusoaice, spunându-le nu știu ce și a fugit înapoi.

Apoi să fi văzut femeile cum ne mai desmierdău, ne sărutau și ce nu ne-au dat, bunătați și parole.

Pricina că ne-a ogăit ei cu atâta dragoste am aflat-o pe urmă. Cică dacă intră unde-va și le iese în cale, copiii nevinovați, prunci ei credeau că le-a merge bine.

Și am ajuns în piața orașului. Aici au început să sune tobele și să citească unii o hârtie, prin care spuneau la camenii să stea liniștiți, că n'au venit să facă nimănuși nici un rău, ei să scape țara și creștinăta-tea de turci.

Dar lumea se ascunsese acum prin pivniți prin podul caselor și numai când au văzut că rușii se poartă frățeste cu lumea, au îndrăznit să iasă unul câte unul.

Rușii au împânzit toate ulițele iar căruțele cum au ajuns în piață, hop și călărețul, când colo, hop și tata cu cumpatu-său, bărbatul soarei mamei mele. Nu știu cine le spusese că ne-a văzut în căruța rușilor, da cacaul să ne ia călare când și tata pune mâna pe noi și mai multe nu. Cazacul nu știu ce vorbește și spune părinților noștri nu știu ce spunându-i să meargă cu el. Dar tata și cu cumpatu-său, o sfeclise, credea că cine știe ce-am făcut noi, că-om fi vorbit și căt a ținut drumul tot ne-a probowitz. Noi nu da tată că n'am făcut nimic.

Și călărețul ne-a dus la primăria

unde acum, era generalul acela cu primarul acolo și un tâlmăciuț toți vorceau afară.

Călărețul duce mâna la căciulă și arată că ne-a adus și grață și pe părinții noștri.

Generalul a făcut semn să ne apropiem și a spus tâlmăciului să întrebe al cărui din doi sunt eu.

Tâlmăciul a întreat româneste. Și tata a spus: „A mea!”

Cela i-a spus generalului și el i-a răspuns înapoie, să spue că esirea noastră înainte-ostilor e un bine pentru el și vrea să găzduiască la noi și și-a și chemat ordonanțele, că avea trei, și le-a spus să-i ducă bagajul la noi chiar îndată.

Ce-a mai fost pe urmă nu știu, decât că a doua zi, fiecare casă avea câte cinci soldați în ofartir. Apoi, au început a curge oști și a curge, și umpluse câmpurile de corturi.

Și la câteva zile, am auzit tunările: Rușii bateau în Silistra cu ele și turcii la noi, și-au bătut până ce rușii au mântuit de făcut podul peste Dunăre. Pe urmă s'au pus pe trecut dincolo muscălimea. Mergeau sănătoși, și veneau căruțe pe ste căruțe pline cu morți și răniți. Unde e biserică acum Sf. Nicolae din Călărași, au făcut-o groapă mare la gură largă, largă și de ce mergea în jos de ce se strâmăta până au lăsat-o ca o gură de puț, și acolo îi trântea; unii tot mai dădeau din mână, oftău și gemeau.

Apoi, oamenii dacă au auzit că rușii nu le fac nimic s'au întors înapoi, că nu făceau la nimeni rău, iar ce cumpărau tot plăteau și să zice că or face mârșăvenii, ferească sfințitul, ei toată ziua cântau pepește și se închinau, se așezau câte cinci jos și gură la gură cântau rusește. Întâi nu știam ce zic, dar mai pe urmă să vezi, să învățai și eu rusește tot stînd cu ei, acum, nu-mi prea amintesc, că am uitat, dar cam așa spuneau ei, dacă le tâlmăceam pe românește:

*N'avem mamă, n'avem tată
N'avem frați, n'avem surori
N'avem draguță să strângem
Și dacă nu-l, nici nu-l nevoe.*

Și a stat rușii vreo trei ani în Călărași ciorovîndu-se cu turcii și tot trîntind morți în groapă și astupându-i cu pământ, mă făcusem acum de zece ani. Și comandantul prîsesse mare dragoste de mine că învățasem rusește, și dăduse peruncă ordonanțelor lui, nu cumva să-mi facă vre-un rău, să mă supere și eu țineam la el și dragostea asta a lui ajunsese așa de mare că voi să mă înfizez.

Bătaia cu turcii se isprăvisse tocmai la trei ani, rușii au avut doi generali pe Suderich și Paschevici și aștia i-au vîndut turcilor, și n'au mai așa i-au bătut pe ruși. Dar i-a prins: i-am văzut eu cum îi duceau în lanțuri că au trecut prin Călărași. Apoi, am auzit că mi-a spus într-o zi Nichifor, unul din ordonanțe:

„Sita, s'a dus Paschevici, care a vîndut pe ruși turnat plumb pe gît.

Nu mult după asta s'a făcut pace; am văzut pe generalul care era la noi, tare supărat și se plimba prin ogradă grăbit, dar nu știu cum făcu că-i căzu punga din buzunar și s'a dus în casă fără să bage de seamă, cu o vîzui și o ridică și la dînsul.

El să mă mănânce de bucurie, m'a luat pe genuchi, m'a sărutat. În pungă erau numai lire de aur, și mi-a dat și mie numai una.

Apoi, la vreo trei zile, s'au gătii de drum și cum e mîine avea generalul să se ducă. Seara în ajun a chemat pe tata și i-a spus:

Să-mi dai pe Sita, o înfiez eu chiar pe loc. Eu nu am copii și toată averea a ei rămâne. Eu îți dau cinci mii de lire, și nu zic să nu vii să îi-o vezi, dar numai odată pe an, dar să nu spu la nimeni că ești tatăl ei. Eu am scris nevestei mele și a primit cu bucurie”.

Dar, tata nu a vrut. Și a plecat bietul general mîhnit pămîntului.

Maî mult îmi părea rău după Nichifor, că nu mai aveam pe cine face cal și cine mă lua după gât, și a'mi da brot, pâne de a lor.

Bietul Nichifor de multe ori se juca cu mine și mă necăjea, iar eu îi spuneam:

„Nichifore, du-te dracului, are să te taie turcii, și am să scap de tine”.

MM. LL. Regele și Regina după o fotografie recentă

Da ei să supăra și zicea:

„De ce Sița să taie turcu, eă venit să păzească pe tine: eă creștin, tu creștin, frați, frați.

Și aă plecat, acum, poate or fi murit.

La asta cucoana Sița gazda mea oftă adânc și grăi:

„Am fugit de noroc. Acum aș fi cine știe ce cucoană. Încă bine n'aș fi. Nu aș fi ajuns, ca azi, să mătur să spăl, să fac paturile și să mă cert cu toți să-mi dea chiria. Ofl Ofl! Ofl! Și ce-am pățit de atunci. Toată viața până m'am măritat am fost necăjită. Am muncit la frați și surorile mele crescându-le copii.

Apoi, după ruși, îndată au intrat turcii: parcă îi văd cu steaguri la sulite: Lumea le-a eșit înainte cu pâine și sare, iar ei, aă spus să steie lumea liniștită că nu fac nimănuși rău. Și am văzut cum aă înconjurat târgul și aă întins corturile. Apoi, aă intrat în târg. Mai rămăsese o strajă de vre-o trei sute de ruși, care cum aă văzut, pe turci, s'aă și ascuns care pe unde aă putut. Dar s'aă trecut noaptea printre corturi și-aă fugit. Și tot aă curs turcii, că nu mai încăpeaă nici ne câmp și aă mai dat și în efarție. La noi a venit un pașă și cinea turci. Și aă stat și ei vre-o trei ani, aă avut și cimitir pe mlaștea Borcei și cu ei mă învățasem doară: toată ziua mă jucam cu ei; îi băteam, îi trăgeam de urechi și ei nu ziceaă nimic.

De acolo la trei ani aă avut bătaie cu nemții cu eoadă și i-aă bătut pe turci și i-a fugărit din Călărași, dar nu s'aă atins nici unii nici alții de un fir de păr din capul mlaștei, nici să zică că ar face o stricăciune. Și în locul lor aă venit nemții pară și ei cu cozi lungi, ca la țară.

Că aă mai stat ei în Călărași, nu știu, căci tata a murit și ne-am mutat la Oltenița cu toată familia.

De atunci, is aă și iată pară ar fi fost toate întâmplările cele ori.

București - Ierusalim

NOTE DE CALATORIE

DE

— V. MESTUGEAN —

— URMARE —

XXXIX

SPRE MUNTELE MASLINILOR

Mormintele Regilor. — Fundația Impărătesei Augusta-Victoria.

Muntele Măslinilor face parte din împrejurimile imediate ale orașului de care se desparte prin valea lui Iosafat.

Am plecat într-o dimineață cu o trăsură spre această localitate plină de amintirile ultimelor zile ale lui Christos.

pereți înalți și goi, sub cer liber.

La stânga se deschide un fel de poartă arcată care dă într-o curte și mai mare.

În fundul acestei a doua curți se vede o escavațiune mare, cam întunecoasă, cu o ramă ornată cu sculpturi, deschisă oval ca gura unui monstru.

Aceasta este grotă sepulcrală care comunică cu diferite încăperi în care se văd încă urme de sarcofage vechi și fragmente de coloane sculptate. Care anume regi aă fost înmor-

coasă, în care profetul și a compus lamentațiunile.

Ieșind din toate subteranele acestea ne continuăm drumul urcând mereu pe Muntele Măslinilor.

Cu cât urcăm, cu atât panorama ce ne înconjoară devine mai strălucitoare.

Rămânem cu totul surprinși ajungând în fața *Fundației Impărătesei Augusta-Victoria*.

E un ospiciu măreț care servește și de sanatoriu pentru convalescenți, construit de împăratul Wilhelm II și inaugurat acum câțiva ani. Fundațiunea are și o biserică a *Înălțării* cu un turn ce domină toată împrejurimea. În curtea de onoare a *Fundațiunii* se văd statuile de bronz ale Suveranilor Germaniei.

Imprejmuirea Fundației e de sârmă așa că construcția aceasta gigantică nu include privelestea încântătoare ce se întinde dejurimpjur.

Cu ar fi trecut prin minte că fondatorul acestui așezământ pios, umanitar și civilizator, să deslănțuiască, după câțiva ani dela înălțarea acestui edificiu pe locurile unde a suferit Măntuitorul și a propovădit iubirea și pacea între oameni, — să deslănțuiască cel mai crâncen dintre războaiele ce s'aă înregistrat vreodată în istoria omenirii!

Muntele Măslinilor

Iată-ne acum și pe culmea Muntelui Măslinilor, munte calcaros, aproape sterp, despre care se vorbește atât de des în Sf. Evanghelie.

De pe Muntele Măslinilor, Ierusalimul, cuprins între zidurile sale, se vede ca în palmă și i se pot distinge foarte ușor toate drumurile și toate edificiile. Dar edificiul cel mai apropiat,

Fundațiunea Impărătesei Augusta-Victoria

Esind din oraș, am făcut un lung ocol trecând cu trăsura pe lângă secularele ziduri ale Ierusalimului tăiate în această parte de Poarta Damascului, construcție monumentală cu două turnuri mari de ambele părți și cu numeroase turele, restaurată în secolul al XV-lea de Sultanul Soliman. O adevărată poartă de cetate inexpugnabilă în frumosele timpuri când se inventaseră încă tunurile grele de asediu.

După un drum destul de lung, în cursul căruia trăsura noastră amenință de mai multe ori să se răstoarne din pricina terenului gloduros, ne oprim în fața unei porți mari de lemn cu piroanele tocite de vreme.

Ghidul nostru bate cu putere în poartă cu un ciocan enorm a nume atârnat la intrare și care servește drept sonerie.

O arăboaică tânără, dar neîngrijită și ciufulită, vine și ne deschide.

Ghidul îi strecoară în mână bacșiș și-i explică că vine să viziteze localitatea.

Suntem la *Mormintele Regilor* pe cari le avea în pază arăboienii.

Pe o scară largă de piatră descindem într-o vastă curte cu

mântăii aci, nu se știe.

Totul e săpat în stâncă: atât scara de intrare cât și curțile și catacombele.

Se poate deci ușor deduce că-tă muncă trebuie să fi costat lucrarea aceasta vastă cioplită în stâncă.

Poarta Damascului

Tot prin apropiere se află și *Mormintele judecătorilor*, alte catacombe unde se îngropau rămașițele judecătorilor în Israel.

Nu departe se află și închisoarea lui Irimia, o grotă întune-

este *Harem-ech-Cherif*, vechiul templu al lui Solomon de care, cum am spus, muntele Măslinilor nu-i despărțit de cât de valea lui Iosafat. E foarte interesantă această priveleste care îți dă po-

SERENADA

pentru Leonor...

Vin!... Sub geamul tău, în noapte,
Din ghitară-mi picur dorul!
Lângă mine-alături plânge
Somonos și trist isvorul.

Vin!... Prin glasul meu vorbește
Toată vraja nopții clare...
Toată a frunzelor cindată
Și prelungă aiurare...

Tot ce-și spune 'n taină vântul
Când prin ramuri trist se sbate...
Tot ce-și plânge-acum isvorul
Raza lui de-l străbate.

Vin și adu-mi ochii negri
Să-i închid cu o sărutare,
Că-l lor umed întineric
Mă 'nfioară și mă doare.

Sub căpaia lunii pline
Dorăci ne-am cădea în brațe,
Si-asculta-rom înpreună
Dulcea dragostii porață.

Capul tău, ușor povara
Peste umăr-mi să-și plece...
Reți de farmecul iubirii
Nici n'am ști când vremea trece...

Vin! domoal prin zău 'n floare
Blând bătea-va din aripă,
Și pe-a, ninge 'nec și dulce
Alta florilor risipă.

Robi ai dragostii curate,
Prinși în para sărutării,
Peste lumea adormită
Vom scări rădăzului uitării.

Și stăpânii numai noi singuri
Peste taina nopții clare,
Să murim cu ea odată
Într-o lungă sărutare.

Isă.

Mihnea Dorin.

+++

sibilitatea de a studia orașul ca din înălțimea unui turn.

Dar, dela distanță, orașul pare deșert și mort. Deasupra lui pare că planează o atmosferă de nesfârșită tristețe și dezolare. Și la aspectul acesta sobru, gânditor, indoliat, nu contribuiesc puțin mările de morminte ce se văd în vale precum și monotonia drumurilor și cărărilor pustii.

În partea cealaltă peisagiul e așa de frumos încât îți absoarbe toate simțurile și te lasă în extaz.

E un șir de coline înverzite care se înșiră la infinit pierzându-se în zare.

De departe se zărește o fașie albăstruie care este Marea Moartă, precum și un brâu argintiu, dispărând uneori în tuișuri dese și care este Iordanul.

Fundul cel mai depărtat îl formează Munții Iudeei și Moab care se desenează pe orizont amestecându-se cu cerul.

Succesiv, în decursul veacurilor s-au construit acolo multe biserici care însă au fost ocupate și dărâmate de năvălitorii păgâni.

Capela care se găsește acum pe punctul de unde s'a înălțat Isus la cer e o ruină.

Această capelă, de formă octogonală, se ridică în mijlocul unei curți circulare.

În mijlocul capetei, pe o stâncă, se văd urmele piciorului lui Christos.

În capela aceasta se slujește rar și numai în anumite zile. Fiecare rit creștin își are altarul în curtea capetei sub cerul liber. În zilele de slujbă, preoții ritului respectiv vin cu corturi pe care le întind deasupra altarului lor.

Pe muntele Măslinilor mai sunt și alte așezăminte grecești, rusești și catolice.

Biserica rusească e de o rară frumusețe. O rușoaică, după ce ne întrebă dacă suntem orto-

limba armeană, ceea ce dovedește că pe locul acesta se ridică pe vremuri o mănăstire armeanescă.

După părerea archeologilor, aceste mozaicuri ar avea o vechime de 1400 ani.

Așezămintele catolice sunt situate ceva mai la vale. Ele se datorează prințesei La Tou d'Auvergne, care cumpărând terenurile acestea în 1869 a construit pe spesele ei Mănăstirea Carmelitelor și bisericile *Pater* și *Credo*.

Prima biserică ar fi pe locul unde Isus a învățat pe apostolii săi *Tatăl nostru*. Rugăciunea e scrisă și afișată pe pereți în 30 de limbi.

Biserica *Credo* se află pe locul unde apostolii lui Isus au întocmit *Crezul*.

Cu ocazia săpăturilor făcute s-au găsit și aici multe obiecte vechi între care 12 statuie despre care se zice că ar fi ale apostolilor. Toate obiectele acestea sunt păstrate cu sfîntenie. Printre obiectele găsite sunt și niște lămpi de pământ cu care se îngropau morții pe vremuri spre a-și găsi drumul în întinercul mor-mântului spre o viață nouă.

Așezămintele grecești sunt pe Galileea, un alt vârf al Muntelui Măslinilor, la o depărtare de câteva minute și se compun dintr-o capelă și diferite bastimente.

Canz-Galileenă, când se duceau la Ierusalim de sărbătorile Paștelui, poposeau în această localitate. De aci denumirea acestui munte. Și Isus, de fel din Nazaretul Galileei, ori de câte ori se ducea la Ierusalim, se urca în Muntele Măslinilor. „Și învăța ziua în sanctuar, iar noaptea, ieșind, mânea afară la muntele numit Măsliniș. Și tot poporul se ducea din dimineată la dansul să-l asculte”.

Așezămintele acestea mai poartă denumirea de *Viri Galileei*, fiindcă, în baza noii tradiții, ar fi pe locul indicat și acum prin două fragmente de coloană, unde apostolii, după înălțarea Domnului, s'au întâlnit cu doi oameni îmbrăcați în alb care le-au adresat cuvântul zicându-le:

„Bărbați Galilei, ce stați uitându-vă spre cer? Acest Isus care a fost luat dela voi spre cer astfel, va veni după cum l'ați văzut ducându-se spre cer”.

Tot aci ar fi și locul, unde Domnul s'a arătat apostolilor după „Înviere”: „Dar după învierea mea, voi merge înainte de voi în Galileea”.

Arabii dau acestei localități denumirea de *Karem-es Sayad*, adică Via vânătorului.

(Va urma).

P A S T E I

Vântul rece, nicovoae.
Pomii viilor din deal.
Cerule cerne nori de ploacă;
Iar talazurile mării
Furioase bat în mal.
Speriate de furtună,
Păsările, trec în zbor.
Fulgura în zări și tînd.
Către staul, în vale,
Turmele grăbit, color.
E pustiu și trist pe câmpuri;
Iar în tabăra din deal
Stau soldații duși pe gânduri...
Și talazurile mării
Furioase bat în mal!

Caporal N. Eonug-Alib.ichid
Batal. 9 vânători

Baleis

***

Viața literară și artistică

Regele Carol a murit.

Suveranul al cărui caracter a fost sobru, grav, solemn și mai ales distinct printr-o superbă conștiințioasă, avea un cult pentru limba croai-celor bătrâne. În discursurile pe care le-a pronunțat, în memoriile sale și în cea de pe urmă lucrare, — testamentul său — se vedește această dragoste profundă pentru limba curată, îngrijită și frumoasă a marilor noștri înaintași. Citind un stil limpede, îmbrăcat în sobrietatea cuvintelor de altă dată, care nu-și fereacă înțelesul cu neologismele și barbarismele de azi, ai numai atunci impresia reală, că între cugetare și forma de exprimare există un raport direct și nealtonat.

De sigur, pentru forma, ca și pentru conținutul lor, curățile de funcționar Rege trebuie adunate într-un volum, care să poată fi mai ușor cunoscut.

N. E. Dumitrescu a adunat într-un volum câteva poezii populare, deosebite, sub numele de *Flori de câmp*.

Numele volumului, corespunde de minime în genere tuturor poeziilor populare. — decât că d-l Dumitrescu îl întrebuițează după alții. — amintim numai pe entuziastul Ion Adam.

Dar doinele din volumașul acesta, — toate din capitala manifestărilor privitoare la tinerețe — sunt și frumoase și mai ales cum sunt redată, păstrează întreaga frăgezime versului sincer și simplu al autorului popular.

Culegătorul dă dovezi, că știe să asculte producțiile populare, le înțelege toată taina și le redă în forma stângace, dar cinstită. Poate însă că ar fi bine, să țină seamă, că unele variante au fost publicate, iar altele sunt de origină prea nouă, — când s'au amestecat în făurirea lor și maeștrii deprinși mai mult să strice poezia, de cât s'o cante.

D-l G. Tutoveanu publică câteva „poezii patriotice”: mai bine zis câteva îndemnuri războinice sub titlul „La arme”.

Versuri corecte, suflet mult, entuziasm din belșug, — dar „La arme” este al lui Iosif și poezia nu prea vrea să știe de avântul spontan al sentimentalismului.

„Și ceru 'ntreg în zăndări să se farmă
„De-asupra lor, de-al nostru-asalt...”

La arme!”

Cinematograful prinde și face progrese uimitoare; sunt piese, care n'au niciun sens, sunt comedii burlesce, care în general sunt deprimate și totuși stărnesc adevărate și sincere emoții în pluralitatea spectatorilor. Cauza nu-și așa de ușor de ghicit, e cert însă că faptele cele mai puțin logice, ciudățeniile cele mai triste și scenele cele mai nenaturale sunt legate îngrozitor între ele și totuși au „efect” — cum se zice în lumea teatrală. Efectul este însă defavorabil asupra gustului artistic al spectatorului. Său poate graba în toate aduce ca efect și graba de a nu se mai căuta o rațiune în manifestările de artă, care ar trebui să fie tot așa de reale, pe cât sunt de reale manifestările de viață.

Mormintele Regilor

Suntem la o altitudine de 818 metri dela nivelul Mediteranei.

Priveliștea cea de azi este aceeași ca și pe timpul lui Isus, atât spre Valea Iordanului cât și spre oraș. Doar că în locul moscheii lui Omar, se înalță templul lui Erod, mult mai înalt și mai grandios.

Din culmea aceasta Mântuitorul, privind sanctuarul întovărășit de Petre, Iacob, Ion și Andrei, prezise nenorocirile Ierusalimului.

„Nu va fi lăsată aci piatră peste piatră care să nu fie desfăcută”.

De aci Isus își făcu intrarea în Ierusalim pe asină în Ziua Elorilor.

Pe muntele acesta Mântuitorul a fost trădat și arestat și tot de aici s'a înălțat la ceruri după ce a imputernicit pe apostolii săi să propovăduiască credința în numele său.

Ca atare, muntele Măslinilor a fost totdeauna considerat ca un loc sacru pentru creștinătate.

Sfânta Elena a construit acolo o capelă în același timp când construia și biserica Sf. Mormânt.

doxi, ne lasă să o vizităm. Interiorul e împodobit cu aurul și argintul îngrămădit acolo de pietate rușilor, cari, cum se știe, când e vorba de biserică, nu cruță nimic.

În jurul acestei biserici se înșiră chiliile maicelor venite din Rusia. E o mănăstire de maici. Trecând pe dinaintea chiliilor ne oprim privind în interiorul încăperilor.

Într-o sală zecă de maici, care mai de care mai tinerică, făceau muzică bisericească. Într-o altă încăpere o măicuță tinerică de tot, să tot fi avut 18 anișori, picta la o pânză pusă pe un șevalet. Pretutîndeni domnea pace și desăvârșită serenitate.

Și totuși, văzând toate fețele acestea tinere și pline de viață, scoase din viață și închise în mănăstirea aceasta ascunsă în culmea Muntelui Măslinilor, îți venea să te întrebă dacă locul lor n'ar fi fost mai de grabă în casa lor.

La săparea terenului din apropiere pentru construirea casei arhimandritului rusec s'au găsit multe antichități între care niște mozaicuri cu inscripții în

Nouii Suverani ai României

M.M. L.L. Regele Ferdinand I si Regina Maria